

Javaslat a szociális ágazati összevont pótlék, valamint a bölcsődei pótlék alapilletményként történő figyelembevételére

Hivatkozással a Kormány és a Szociális Ágazati Sztrájkbizottság között 2016. november 17. napján lefolytatott sztrájk tárgyalásra, annak érdekében, hogy **a szociális ágazati összevont pótlék és a bölcsődei pótlék összege beszámítódjék az illetménynövekedés, a jubileumi jutalom, valamint egyes bérpótlékok számítási alapjába**, az alábbi javaslatot terjesztjük elő.

Bérpótlékok

A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. tv. közalkalmazottakra is irányadó 139. § (2) bek.-e szerint a bérpótlék számítási alapja – eltérő megállapodás hiányában – a munkavállaló egy órára járó alapbére. A Kjt. 85/A. § m) pontja alapján az alapbér az illetmény fogalmával feleltethető meg, így – főszabály szerint – a vasárnapi pótlék, munkaszüneti napi pótlék, műszakpótlék, éjszakai pótlék, rendkívüli munkaidőre járó pótlék, ügyeleti, illetve készenléti pótlék alapjának számításánál is figyelmen kívül marad az ágazati, illetve a bölcsődei pótlék. Ugyanez irányadó a Gyvt. 15. § (10) bek.-ben, valamint a Szocvtv. 94/L. § (6) bek.-ében szabályozott bérpótléokra is.

Illetménynövekedés

A Kjt. 66. § (2)-(3) bek.-e szerint, amennyiben a közalkalmazottnak a munkaköre ellátásához a besorolás alapjául szolgáló iskolai végzettség, illetve szakképesítés, szakképzettség mellett a kinevezésében feltüntetett további szakképesítésre, szakképzettségre vagy azzal jogszabályban egyenértékűnek elismert képesítésre is szükség van, és azzal a közalkalmazott rendelkezik, az (1) bekezdés szerint járó garantált illetménye egy további szakképesítés esetén legalább 5%-kal, kettő vagy több további szakképesítés esetén legalább 8%-kal növekszik. Az illetménynövekedés feltétele, hogy a közalkalmazott a további szakképesítését munkaidejének legalább 10%-ában hasznosítja. Az illetménynövekedés mértéke a „H”, „I” vagy „J” fizetési osztályba besorolt közalkalmazott által megszerzett egy további szakképesítés esetén legalább 7%, kettő vagy több további szakképesítés esetén legalább 10%. A garantált illetményt a közalkalmazotti illetménytábla egyes tételei adják, túlnyomórészt azonban megegyezik a minimálbér vagy a garantált bérminimum összegével. A pótlékot nem tartalmazza.

Jubileumi jutalom

A Kjt. 78. §-a alapján a huszonöt, harminc, illetve negyvenévi közalkalmazotti jogviszonnyal rendelkező közalkalmazottnak jubileumi jutalom jár, huszonöt év közalkalmazotti jogviszony esetén kéthavi, harminc év közalkalmazotti jogviszony esetén háromhavi, negyven év közalkalmazotti jogviszony esetén öthavi illetményének megfelelő összeg. A jubileumi jutalom számításának alapjául szolgáló illetmény összegébe a Kjt. 66. § (1) bek. szerinti garantált illetmény, a fent említett illetménynövekedés, valamint a Kjt. 66. § (7)-(8) bek. szerinti, munkáltatói döntésen alapuló illetményrész számít bele. Sem a szociális ágazati összevont pótlék, sem a bölcsődei pótlék nem képezi a jubileumi jutalom számítási alapját.

A hatályos szabályozás megítélésünk szerint ellentétes a szóban forgó jogintézmények társadalmi rendeltetésével, valamint felveti az egyenlő bánásmód követelményének sérelmét is.

Mindhárom jogintézmény csak abban az esetben tudja betölteni rendeltetését, amennyiben kifejezésre juttatja a közalkalmazott előmenetelét, a munkatapasztalat, illetve a magasabb vagy további szakképesítés, szakképzettség megszerzésének elismerését is. Különösen igaz ez az illetménynövekedésre és a jubileumi jutalomra. Az eredeti jogalkotói szándék szerinti, és ma is szükségszerű differenciálás nyilvánvalóan nem tud érvényesülni, amikor az ágazati dolgozók 95 %-ának alapilletménye a minimálbérrel vagy a garantált bérminimummal egyezik meg.

Fontos megjegyezni, hogy a szociális ágazati összevont pótlék, illetve a bölcsődei pótlék kvázi alapilletményként kezelése nem lenne idegen a hatályos szabályozástól sem. Azt ugyanis, mint a közalkalmazottat folyamatosan megillető illetménypótlékot, a Kjt. 80. § (3) bek.-ében foglaltak alapján a távolléti díj megállapításakor az alapbérre vonatkozó szabályok szerint kell figyelembe venni. Hasonló szabályozást tartunk szükségesnek az említett illetményelemek tekintetében is.

Ma, 2017-ben, sajnos jól látszik, hogy a jogalkotás lassan egy évtized óta képtelen a közalkalmazottak előmenetelének átfogó kezelésére. Ehelyett bizonyos ágazatokban vagy csak egyes meghatározott, szűk munkavállalói körnél alapbérben rögzített életpályabérrendszert, míg másutt – így túlnyomórészt a szociális ágazatban is – a 2008 óta befagyasztott közalkalmazotti illetmények alkalmazása mellett ágazati pótlékot vezettek be. Az önálló bértábla vagy a kiegészítő pótlékrendszer bevezetése közti választás kizárólag a jogalkalmazó döntésén múlik, kárvallottjai azonban a dolgozók, akik hónapról hónapra jelentős összegtől esnek el azáltal, hogy pótlékuk több rendszeres vagy alanyi járó juttatásuknak nem képezi alapját.

Mára már a szociális ágazat bérezése sem egységes, akár munkahelyeken belül is több bértáblát kell alkalmazni. Egyes pedagógus munkakörökben dolgozókra a pedagógus életpálya szerinti illetménytábla vonatkozik, amelynek alapilletmény-tételei jóval magasabbak a szociális ágazati összevont pótlékkal számított, elvi szociális ágazati bértábla illetménytételeinél is. A hírek szerint hasonló helyzet várható az egészségügyi munkakörökben dolgozók esetében. Ez önmagában is feszültséget kelt az ágazaton, de akár adott munkahelyen belül is, az ugyanolyan tapasztalattal bíró, zömmel diplomás dolgozók egyébként is jelentős hátrányát pedig csak növeli az említett illetményelemek vetítési alapjában jelentkező számottevő különbség. Különösen szembeűnő a Szocvtv. hatálya alá tartozó intézményekben foglalkoztatott pedagógusok által elszenvedett hátrány. Mindez felveti az egyenlő bánásmód követelményének megsértését is.

A fentiek orvoslása érdekében, álláspontunk szerint szükséges egy alaphéremelésen alapuló, indexálást is biztosító, új ágazati bértarifarendszer mielőbbi kidolgozása és bevezetése.

Amíg azonban az ágazat dolgozóinak átfogó bérrendezése nem történik meg, a fent részletezett anomáliákat ki kell küszöbölni, akképpen, hogy **a bérpótlék, az illetménynövekedés, valamint a jubileumi jutalom számítási alapjául a szociális ágazati kiegészítő pótlékkal, illetve a bölcsődei pótlékkal növelt illetmény szolgáljon.** Ez nagyban hozzájárulna az ágazaton vagy akár adott munkahelyen belül dolgozók körében kialakult feszültség csökkentéséhez is.

Budapest, 2016. január 25.

Szociális Ágazati Sztrájbizottság